

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ
ІНСТИТУТ ЮРИСПРУДЕНЦІ ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

«ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД»

«ПРАВОВЫЕ СПОСОБЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ И ЗАЩИТЫ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА: ОТЕЧЕСТВЕННЫЙ И ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ»

«LEGAL WAYS OF PROMOTING AND PROTECTING HUMAN RIGHTS: NATIONAL AND INTERNATIONAL EXPERIENCE»

150-річчю з дня народження академіка В.І.Вернадського присвячується ...

10-11 квітня 2013 року

Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції науковців,
викладачів, аспірантів

КНИГА 4

Луганськ – 2013

2. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII (в редакції від 09 грудня 2012 року). [Електронний ресурс]: Офіційний веб-сайт ВРУ. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 1 березня 2004 року № 1618-IV. // Відомості Верховної Ради України, 2004. – N 40-41, 42. – Ст. 492.

ЗМІСТ

Лазор Л.И.	7
Правова сутність трудового процесуального права	7
Іншин М.І.	10
Особливості правового регулювання проходження служби в державних органах нормами конституції	10
Ярошенко О.М.	14
Фактичний допуск як підстава виникнення трудових правовідносин	14
Шамшина І.І.	19
Проблеми правового закріплення права працівника на відпустку	19
Шевчук В.В.	22
Методические подходы к экспертизе истории болезни в юридической практике	22
Джагарян Н.В.	24
Представительство в муниципальном праве: системно-структурный подход	24
Vapusi I.	27
Civil society in zimbabwe	27
Джагарян А.А.	30
Конституция, демократия, экономический рост: в поисках новой конституционной модели хозяйства на постсоветском пространстве	30
Капліна Г.А.	34
Службові функції інституту оплати праці	34
Івчук Ю.Ю.	37
Охорона праці неповнолітніх працівників: сучасний стан правового регулювання і напрямки його вдосконалення	37
Котова Л.В.	41
Щодо юридичної природи альтернативних форм зайнятості	41
Жигалкін І.П.	48
Основні причини дискримінації у сфері праці	48
Кабаченко М.О.	52
Звільнення за аморальний проступок: деякі актуальні питання	52
Барський А.С.	56
Забезпечення працевлаштування і професійний розвиток молодих спеціалістів	56

Ісаков М.Г.	До питання визначення системи контролюючих суб'єктів у сфері економіки	112
Кравченко Г.О.	Реформування та вдосконалення пенсійної системи України	116
Лук'яненко С.В.	До питання визначення поняття «праці» працівників правоохоронних органів як особливий суб'єкт права на соціальне забезпечення»	118
Малахова Н.С.	Роль органів юстиції у захисті прав людини при відправленні правосуддя	121
Малиновська К.А.	Розірвання трудового договору у випадку винних дій керівника підприємства у сфері оплати праці	125
Мамедова Р.Я.	Проблеми правової регламентації відповідальності професіоналів у трудовому законодавстві України	128
Неплюхіна С.Е.	Правова регламентація оплати праці: міжнародний досвід	130
Омельченко Т.В.	Щодо гарантій забезпечення трудових прав працівницям	134
Падалка Р.О.	Проблемні аспекти в реалізації громадянином своїх прав та законних інтересів	139
Плахотіна Н.А.	Особливості реалізації функцій трудового права	142
Ілєснев К.М.	Недостатня кваліфікація як підстава звільнення працівника	145
Сакнко Ю.О.	Історико-правовий аналіз регулювання робочого часу в Україні	148
Селєзень С.В.	Генеза інституту моральної шкоди в Україні	153
Сєрєбряк С.В.	Застосування трудових правовідносин із працівниками спеціальних підрозділів правоохоронних органів на підставі норм спеціального законодавства України	158
Серєда О.Г.	Проблема розмежування понять нагляду і контролю за дотриманням трудового законодавства	162

Білоцук Я.	Щодо функцій оплати праці працівників вугільної промисловості	61
Бородкін О.А., Капліна Г.А.	Проблеми правового регулювання процедури банкрутства в Україні	64
Ваняричук Н.М.	Атестація працівників як засіб оцінювання їх трудової діяльності	70
Ваняричук В.В.	Сутність, система і поняття слідчих (розшукових) дій як способів збирання доказів	72
Величко О.І.	До питання визначення змісту поняття «позитивний імідж судової влади»	77
Гілаван З.С.	Деякі проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності податкової міліції як правоохоронного органу	79
Гаспаряниці Д.М.	Проблемні питання інституту робочого часу в призмі проекту трудового кодексу України	82
Гетьман С.А.	Сутнісні ознаки та особливості виконавчої влади	86
Капліна Г.А., Глибішкіна К.	Сирітство в Україні та його розповсюдження у сучасному суспільстві	90
Гурик А.Ю.	До питання сутності пенсійних правовідносин державних службовців	93
Довбиш К.К.	Здобутки правового регулювання оплати праці в країнах близького зарубіжжя	96
Журавльов Д.В.	Сутність принципів організації та діяльності центральних органів виконавчої влади	100
Лазор І.В.	Щодо законодавчого визначення колективного договору	104
Іванова Г.С.	Дисциплінарний проступок у трудовому праві: питання складу	107

- Скубак Е.О.**
Поняття «державний службовець» в теорії трудового права 165
- Стрекалов А.С.**
Актуальні аспекти одиначного злочину 168
- Сьомін С.В.**
Перспективи розвитку медичного права в Україні 171
- Татаренко Г.В.**
Проблемні питання призначення обшуку згідно з новим кримінальним процесуальним кодексом України 173
- Терещенко В.О.**
Основні напрями забезпечення права на підприємництво в СС 176
- Усенко Т.В.**
Щодо конкурентних можливостей інвалідів на ринку праці України 179
- Фестора М.В.**
До питання визначення поняття та юридичної сутності банкрутства підприємства, установи, організації 183
- Фоменко Д.О.**
Пенсія для науково-педагогічних працівників: її характерні особливості як спеціальної пенсії 186
- Фролков М.В.**
Зміст та значення адміністративно-правових засобів забезпечення захисту прав споживачів 189
- Харчук Р.С.**
Правові аспекти прийняття та скасування нормативно-правових та правових актів, що приймаються центральними органами виконавчої гілки влади у Франції 193
- Церковна А.О.**
Правові наслідки неприйняття спадщини (мовчання «ні») та відмови від спадщини: порівняльно-правовий аналіз 197
- Чечоткін В.В.**
До питання визначення правової природи організаційно-управлінських відносин в сфері найманої праці 202
- Чумаков О.О.**
Зарубіжний досвід правового регулювання відповідальності осіб, що займаються примусовим виконанням рішень юрисдикційних органів 205
- Чутчева О.Г.**
Щодо нормативного визначення соціального судити в Україні 208
- Шапка О.В.**
Щодо вдосконалення організаційно-правових заходів працевлаштування молоді 210
- Шумна Л.П.**
Життєво-комунікальні послуги: окремі питання соціального захисту малозабезпеченого населення 213
- Юр'єва Л.Ю.**
Проблеми соціального захисту дітей-інвалідів 216
- Юсупов В.А.**
До питання визначення основних форм діяльності правоохоронних органів 220
- Юсупова Л.В.**
Регулювання комерційної тасмниці як об'єкта трудових відносин у Російській Федерації 224
- Ясиолобов О.В.**
Етап підготовки працівника до звернення до судового захисту своїх трудових прав й інтересів 227

Право і безпека: науковий журнал. – 2010. – №1 (3) // [Електронний ресурс].
Режим доступу:
http://www.nbuv.gov.ua/portalsoc_dum/Pib/2010_1/PV-1/PV-1_16.pdf.

4. Андрійко О.Ф. Організаційно-правові проблеми державного контролю у сфері виконавчої влади. – Дис. д.ю.н. / О.Ф. Андрійко / 12.00.07 – теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право. – К., 1999. – 378 с.

Кравченко І.О.,
*кандидат юридичних наук, старший викладач
адміністративного та інформаційного права Сумського національного аграрного університету*

РЕФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Повноцінне пенсійне забезпечення громадян України є одним з найбільш важливих завдань, що стоїть нині перед державою з усією актуальністю. Це обумовлено, перед усім, вирішенням проблеми реформування економіки, її трансформацією від централізовано-планової, якою вона була за часів існування СРСР, до визаної в усьому світі повноцінно функціонуючої ринкової моделі, в якій передбачене створення дійсно ефективного механізму соціального захисту населення. Громадяни пенсійного віку, інваліди, інші категорії людей, що, втративши працездатність, потребують соціального захисту у вигляді пенсійного забезпечення, – це значна частина суспільства, яка не може залишатися поза увагою держави. Тож, уряд України шляхом виплати пенсійного утримання та регулярного корегування його розмірів забезпечує та гарантує соціальний захист пенсіонерів.

Отже, виникнення структури, яка поставила за мету своєї роботи покращення добробуту людей похилого віку шляхом їхнього пенсійного забезпечення, було покликане життям. А вже з проголошенням України незалежною державою перед нею постала необхідність розбудови нової, національної пенсійної системи, заснованої на принципах соціальної справедливості, фінансової міцності та економічної ефективності.

Проте, нині проблема полягає в тому, що існуюча система пенсійного забезпечення, яка фактично є відображенням того, як держава ставиться до громадян, що відпрацювали на неї по декілька десятиліть, є недосконалою внаслідок негативних тенденцій в економіці, таких, як спад виробництва, інфляція, низька ефективність фінансово-господарчої діяльності, малий рівень заробітної плати, тощо. Закономірний результат – зменшення питомої ваги пенсій та невідповідність її розміру реальному трудовому внеску за період працездатності. Вирішення завдання по підвищенню ефективності пенсійної системи, її відповідності існуючим реаліям було покладене на Пенсійний фонд України.

За нашим переконанням, мета реформування та вдосконалення пенсійної системи має полягати у забезпеченні належних умов життя людей похилого віку на засадах сприяння економічному зростанню, реалізації принципу соціальної справедливості, та гармонізації взаємовідносин між поколіннями громадян держави.

Пенсійна реформа повинна здійснюватися системно, з використанням відповідного досвіду інших країн та його розумного адаптування до української специфіки, а саме на засадах:

- розуміння, підтримки, прийнятності реформи населенням як реалізації принципу соціальної справедливості;

- свободи вибору, підвищення відповідальності громадян за свій добробут у похилому віці;

- сприяння економічному розвитку країни на тлі зростання національних заощаджень;

- захищеності від ризиків, обумовлених політичною кон'юктурою та соціальною нестабільністю;

- фінансової спроможності економічної об'рунтованості стійкості пенсійної системи.

Немає сумнівів у тому, що неодмінною заставою успішного реформування пенсійної системи може стати лише наявність належних економічних передумов, а саме:

- погашення заборгованостей із заробітної плати, збільшення її обсягу у ВВП, підвищення її розміру;

- наропування фінансового потенціалу пенсійної системи завдяки змінненню фінансового стану підприємств і зростанню виробництва;

- скасування практики прихованого безробіття та тійової оплати праці, поширення трудової зайнятості населення, захист соціальних і трудових інтересів громадян України на ринках праці інших країн;

- поширення розміру сплати пенсійних внесків шляхом охоплення пенсійним страхуванням усіх підприємств і фізичних осіб;

- скасування практики надання пільг щодо сплати пенсійних внесків, зборона впровадження нових пільгових пенсій без визначення шляхів їх фінансування;

- скасування практики реструктуризації та списання заборгованостей перед Пенсійним фондом.

Отже, пенсійне забезпечення – це прерогатива держави й основний компонент загальної системи соціального захисту населення. Ефективний соціальний захист пенсіонерів усіх категорій стане можливим лише за умов чітко відпрацьованого фінансового механізму пенсійного забезпечення. Особливо ж проблематичним воно буде за умови низьких надходжень до Пенсійного фонду України внаслідок повільного темпу зростання реальної заробітної плати в країні. Це ще раз неспростовно свідчить про гостру необхідність у реформуванні чинної пенсійної системи, яка має забезпечити:

- відповідальність за створення пенсійної системи безпосередньо держави;
- наявність обов'язкового солідарного компонента у пенсійному забезпеченні, що надає змогу перерозподіляти доходи між представниками різних поколінь на користь більш низькооплачуваних працівників;
- обов'язкову участь у системі соціального страхування усіх працюючих громадян.

*Лук'яненко С.В.,
здобувач Східноукраїнського
національного університету імені Володимира Даля*

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПРАЦІВНИК ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ЯК ОСОБЛИВИЙ СУБ'ЄКТ ПРАВА НА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

Забезпечення додержання законності покладено державою на компетентні державні органи, діяльність яких полягає в підтриманні правопорядку та припиненні правопорушень шляхом відповідного реагування на факти недовержання або неналежного виконання вимог правових норм з боку суб'єктів соціальних відносин, до яких в першу чергу слід віднести правоохоронні органи. Працівників правоохоронних органів з метою ефективного виконання покладених на них обов'язків наділений особливим правовим і соціальним статусом, який визначається передусім комплексом прав та владних повноважень, наданих їм законодавством України.

Правоохоронним органом може вважатися державний орган, головним напрямком діяльності якого є здійснення правоохоронних функцій держави, або який здійснює такі функції нарівні з іншими основоположними функціями, або має в своїй структурі спеціалізований підрозділ, створений виключно у правоохоронних цілях.

Але для того, щоб визначити відповідне коло осіб, які мають право на особливе соціальне забезпечення як працівники правоохоронних органів, необхідно спочатку розкрити зміст поняття «працівник правоохоронного органу».

Зазначене поняття можна розглядати в широкому та вузькому розумінні. В широкому розумінні, працівником правоохоронного органу є особа, яка перебуває у трудових відносинах з зазначеним органом. Проте задля визначення працівника правоохоронного органу як суб'єкта особливого соціального забезпечення це визначення занадто широке, не відповідає самій меті та підставам встановлення певних специфічних особливостей соціального забезпечення працівників правоохоронних органів, які пов'язані із особливістю та характером правоохоронної діяльності, яку виконує розумінні, працівником правоохоронного органу є особа, що проходить державну службу у відповідному правоохоронному органі та займає

посаду, відповідно до вимог встановлених законом. Тобто, у вузькому розумінні працівником правоохоронного органу буде державний службовець, який займає певну посаду у штаті правоохоронного органу та на якого відповідно до закону покладене певне коло владних повноважень.

Слід зазначити, що поняття працівника правоохоронного органу, як особливого суб'єкта права на соціальне забезпечення, є більш вузьким порівняно з зазначеним вище поняттям працівника правоохоронного органу у вузькому розумінні. Зміст зазначеного поняття складається з трьох головних ознак, лише за сукупності яких можна говорити про наявність у працівника державного органу статусу працівника правоохоронного органу.

Перша ознака передбачає наявність трудових відносин з органом, який підпадає під визначення правоохоронного органу.

Другою ознакою є перебування зазначеного працівника на державній службі. За визначенням С. Г. Стеценко, державний службовець - це особа, яка на законних підставах обіймає посаду в державних органах [1]. При цьому, як зазначає В. В. Колейчиков, на зазначених осіб відповідно до закону має бути покладено виконання завдань і функцій держави [2]. Отже, не кожен працівник, що працює в штаті органу, який віднесено до правоохоронних органів, має той особливий статус, з яким закон пов'язує право на соціальне забезпечення працівника правоохоронного органу.

Третью ознакою є безпосереднє виконання обов'язків, пов'язаних із виконанням правоохоронної діяльності. Тобто, працівник правоохоронного органу повинен безпосередньо виконувати обов'язки, які пов'язані та забезпечують здійснення правоохоронної діяльності.

Таким чином, на основі вищевикладеного можемо зробити висновок, що працівник правоохоронного органу слід вважати особою, яка на законних підставах займає посаду в штаті правоохоронного органу та на якого відповідно до закону покладено безпосереднє виконання обов'язків, пов'язаних із виконанням та забезпеченням правоохоронної діяльності.

Досліджуючи питання поняття працівників правоохоронних органів як суб'єктів права соціального забезпечення необхідно звернутися до визначення поняття суб'єктів соціального забезпечення, до яких, за визначенням Б.І. Сташкова, відносяться особи, за якими державою визнана соціально-забезпечувальна правоздатність і які законом наділені здатністю самостійно здійснювати належні їм права й обов'язки у сфері соціального забезпечення. Ними, перш за все, є фізичні особи та державні органи [3, с. 264].

Суб'єкти права соціального забезпечення поділяються на суб'єктів, які отримують соціальне забезпечення, та суб'єктів, які забезпечують реалізацію такого права. Працівники правоохоронних органів, безумовно, відносяться до тих суб'єктів, які отримують соціальне забезпечення.

Як зазначає П.Д. Пилишенко, спеціальними суб'єктами, які отримують соціальне забезпечення, є фізичні особи, для яких отримання соціального забезпечення залежить від наявності не загального, а спеціального правового статусу. Виникнення спеціального правового статусу цих осіб пов'яз-